

Astrofestival 2023

Üllar Kivila

9.–13. augustil 2023 toimus Otepää lähedal Sokka Puhkekeskuses Astronoomiafestival — alates 1996. aastast Astronoomiahuviliste üle-Eestilise kokkutuleku nime all toimunud üritus veidi uues kuues. Esinejaid, korraldajaid ja külalisi osales kokku 181. Korraldajatele teadaolevalt peaks see olema kõigi aegade rekord ning paljud külalistest olid üritusel esmakordselt. Tundub, et 2022. aasta kokkutulekul mõningast vastumeelsust tekitanud idee ürituse nime ja formaadi uuendamisest tasus siiski ära.

Tõtt-öelda ei muutunud ürituse formaat eriti palju. Lõviosa programmist moodustasid ikka astronoomia- ja kosmosetehnoloogia-teemalised ettekanded ning õhtused-öised vaatlused kõikvõimalike osalejate kaasatoodud instrumentidega alates silmadest kuni paaritunnist ülessättimist vajavate teleskoopideni. Ettekannetest said kuulajad ülevaate enam-vähem kõigest parasjagu astronoomiavallas aktuaalsest, alates eksoplaneetide uurimisest, Euroopa Kosmoseagentuuri ambitsioonikast Jupiteri-missioonist JUICE, Universumi suuremastaabilise struktuuri uuringutest ning nende tarbeks rajatavatest maailma suurimatest teleskoopidest kuni Eesti oma kosmosetehnoloogide ja teadlaste tegemiseni. Loodetavasti inspireerisid oma töödest rääkivad noored eesti teadurid kõiki kuulajaid, kel huvi sellest valdkonnast endale elukutse luua. Satelliite ehitavaid ja tulevastes Kuu-baasides energia tootmise peale mõtlemaid teadlasi kasvatav väikeriik võib vähemalt kosmosesvallas enda haridussüsteemi üle õigustatult uhke olla.

Varasematest aastatest märksa suuremalt olid sel aastal ette võetud põhiprogrammi-välised tegevused. Kui öösiti nähtavast tähistaevast väheks jäi, sai ettekannete vahel nautida Teaduskeskus AHHA täispuhutava planetaariumi taevatähti koos Hillar Uudevaldi igikõitvate lugudega kaugete maade tähtkujudest ja mütoloogiast. Nooremad osalejad, keda sel aastal oli üpris rohkearvuliselt, said meisterdada Rauno Pilviku läbiviidud töötubades. Teooria ja taevatundmise praktika osast koosnev viktoriin pani osalejate teadmised igakülgselt proovile ning parimad said autasustatud Teleskoobid.ee veebipoe kinkekaartidega. Õhtud möödusid musikaalselt – 11. augusti õhtul toimus Otepää kultuurimajas mälestuskontsert eelmisel talvel tähtede taha rännanud kosmosehelilooja Urmas Sisaskile, esinesid Tiiu Sisask ja Lauri Väinmaa. Kontsert oli festivalil osalejatele tasuta ning piletiga avatud kõigile, Urmas Sisaski muusika tõi kultuurimaja saali täis. Veel kahel õhtul mängisid õhtuste vaatluste taustaks DJ Shromik, DJ Planeet ning Argo Vals. Ka perseiidide meteorisadu ei valmistanud sel aastal pettumust – kõik, kes vähemalt mõnda aega taevast jälgisid, võisid mitmeid langevaid tähti näha ning loendusandmeid esitati ka International Meteor Organizationi kataloogi.

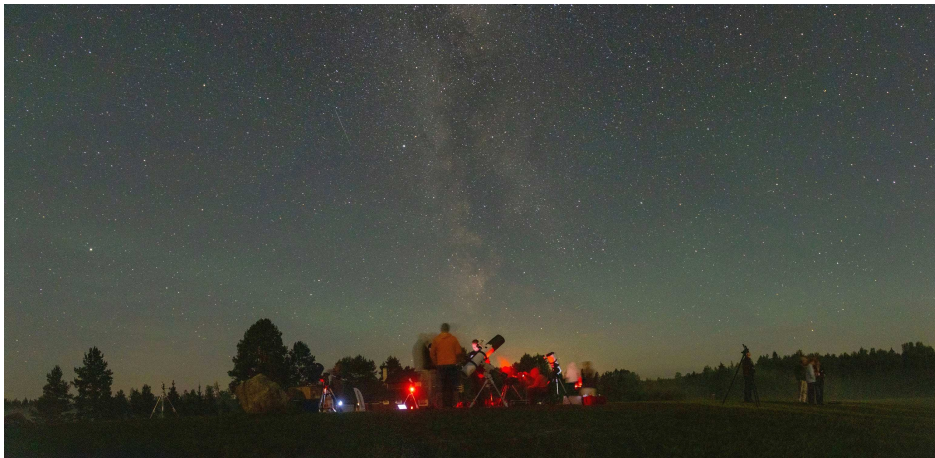
Mitmekesist programmi ning paljude võimalustega asukohta festivali korraldamiseks võimaldas toetus Eesti Teadusagentuuri korraldatavalt teaduse populariseerimise projektikonkursilt. Selle abiga õnnestus hoida ürituse osalustasud mõõ-

dukal tasemel, et osaleda saaksid ka varasemaid üritusi mitte külastanud huvilised või need, kes astronoomiale veel sõrme ulatanud pole.

Korralduslikust seisukohast saab öelda vaid seda, et pärast igati edukat esimest Astronoomiafestivali on suurim väljakutse taseme hoidmine. Latt on igatahes kõrgele seatud ning Eesti Astronoomia Seltsi juhatus toimetab juba järgmise aasta festivali korraldamisega. Astronoomiafestival 2024 toimub eelmisega samadel kuupäevadel: 9.–13. augustil, seega tasub juba täna enda kalendris see aeg broneerida.

Ü. Kivila: Foto 1. Festivali viimase õhtu grupipilt. Foto: Martin Vällik.

Ü. Kivila: Foto 2. Festivali esimene öö. Taevavaatlus kestis kuni varaste hommikutundideni. Foto: Üllar Kivila.

Ü. Kivila: Foto 3. Festivalil osales muljetavaldav hulk amatööртеleskoope. Foto: Taavi Niit-tee.

Ü. Kivila: Foto 4. Urmas Sisaski mälestuskontsert Otepää kultuurimajas. Foto: Martin Välik.

Ü. Kivila: Foto 5. Urmas Sisaski mälestuskontserdil esinesid Tiiu Sisask ja Lauri Väinmaa.
Foto: Martin Vällik.